

Summary *Roofnesting of Common Tern Sterna hirundo at Aalsmeer.*

In 1990 25 pairs of Common Terns bred on the immense flat roof of the flower-auction building in Aalsmeer (close to Schiphol-Amsterdam). The species has probably used this site for nesting since 1985 or earlier. In the eighties Common Terns established two colonies (1990: c. 800 and 35 pairs) in the middle of traffic roundabouts in Amsterdam. Probably due to disturbance there some terns nested on roofs close to the smallest of these two colonies (1987: 1, 1988: 2). The Aalsmeer terns may also have originated from these new colonies on roundabouts near Amsterdam.

Literatuur

- BUKER J. & HARTOG A. 1988. Visdiefjes bezetten een verkeersknooppunt, Vogels 46: 172-174.
GLUTZ VON BLOTZHEIM U. N. & BAUER K. 1982. Handbuch der Vögel Mitteleuropas Band 8 II. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.
KOOISTRA H. 1985. Stormmeeuwen *Larus canus* broedend op en tegen gebouwen. Limosa 58: 73-74.
VEGELIN J. C. G. 1989. Zilvermeeuwen *Larus argentatus* en Kleine Mantelmeeuwen *L. fuscus* als broedvogel op daken in IJmuiden. Limosa 62: 154-155.

Joost Bouwmeester & Jelle van Dijk,
L. Hellenberghof 32, 2022 XT Noordwijk aan Zee

Grote Mantelmeeuwen *Larus marinus* vallen Grote Zaagbekken *Mergus merganser* lastig

Beekman & Platteeuw (1989) beschreven Grote Mantelmeeuwen die Futen *Podiceps cristatus* poogden te verschalken. Op 4 februari 1984 zag ondergetekende een soortgelijk geval nabij de Knardijk ter hoogte van het Bovenwater in Zuidelijk Flevoland.

Twee adulte ♂♂ Grote Zaagbekken zaten elkaar achterna. Als de ene zaagbek onder water dook, volgde de andere. Weer boven water gekomen stoven beide vogels op elkaar af en vielen elkaar met luid klapperende vleugels en gepik aan. Dit tafereel herhaalde zich gedurende vier à vijf minuten, totdat een derdejaars Grote Mantelmeeuw op een afstand van c. vier meter van de zaagbekken landde. De zaagbekken staakten onmiddellijk hun achtervolgingen en zwommen ieder een kant op. Opeens vloog de meeuw achter één van de zaagbekken aan, welke in haast probeerde weg te komen. De mantelmeeuw bleef de zaagbek volgen en wilde zich van een hoogte van c. een meter op de zaagbek laten vallen. Zodra de meeuw hiertoe aanstalten maakte, vloog de zaagbek weg. Dit gebeurde drie à vier keer, zonder enig succes voor de Grote Mantelmeeuw. Vervolgens vloog de meeuw terug naar de eerste Grote Zaagbek, landde er vlak achter en

stormde op hem af. Voordat de zaagbek iets kon doen, had de mantelmeeuw de kop van de zaagbek te pakken en duwde deze enkele keren omlaag. De Grote Zaagbek spartelde hevig tegen en het lukte hem aan de meeuw te ontsnappen. De zaagbek dook onder en de Grote Mantelmeeuw vloog uiteindelijk weg.

Dit gedrag zou op predatie kunnen duiden omdat de Grote Mantelmeeuw de ene Grote Zaagbek daadwerkelijk beetpakte en onder water probeerde te duwen. De kans is tamelijk groot dat deze twee vechtende zaagbekken werden uitgekozen om als prooi te dienen, omdat het hier geen compacte groep betrof. Een vogel binnen een groep is vermoedelijk moeilijker te pakken dan een solitaire vogel.

Summary *Great Black-backed Gull Larus marinus attacks Goosander Mergus merganser*

In February 1984, at Bovenwater in Zuidelijk Flevoland, a Great Black-backed Gull attacked two fighting Goosanders. One Goosander was attacked without success; it escaped by flying. The other bird was attacked violently, grabbed by its head and almost pushed under water. This bird freed itself and escaped by diving. It is suggested that these Goosanders were attacked because they were solitary.

N. H. Shillcock, Maasstraat 374, 7417 AW Deventer

Adulte Grote Mantelmeeuw *Larus marinus* pakt juveniele Kluut *Recurvirostra avosetta*

Op 12 augustus 1989 om 15u45 bevond de auteur zich op de dijk tussen het Posthuiswad en de Kroonspolders te Vlieland. Het was stralend weer, c. 18°C, onbewolkt en zonder noemenswaardige wind. Het wad was bevolkt met grote aantallen steltlopers: strandlopers *Calidris spec.*, Tureluurs *Tringa totanus*, Zilverplevier *Pluvialis squatarola*, Wulpen *Numenius arquata*, Rosse Grutto's *Limosa lapponica*, Scholeksters *Haematopus ostralegus*, Steenlopers *Arenaria interpres* en enkele Kluten. Deze groep Kluten bestond uit c. zes adulte en vier juveniele individuen. De jongen waren wat grootte betreft niet meer te onderscheiden van de ouders. Door alle steltlopers, inclusief de Kluten, werd druk gefoerageerd. Plotseling gingen grote groepen steltlopers luid roepend de lucht in en streken pas op aanzienlijke afstand weer neer. De oorzaak was een zeer laag (< m) over het Posthuiswad vliegende volwassen Grote Mantelmeeuw. Deze vloog ongeveer van noord naar zuid en had dus niet het voordeel van de verblindende werking van de zon. Nadat de rust was teruggekeerd werd de meeuw uit het oog verloren. Binnen 30 seconden werd echter opnieuw de aandacht ge-

trokken, ditmaal door luid alarmerende adulte Scholeksters en Kluten boven het zuidelijk deel van het Posthuiswad. Zij voerden vliegend aanvallen uit op de Grote Mantelmeeuw, die naar nu bleek een juveniele Kluut vasthield aan de rug. Vervolgens werd deze Kluut verschillende malen op de grond gebeukt en met behulp van felle houwen in het nek- en ruggebied binnen 30 seconden gedood. In de volgende minuten werd de kop van het lichaam getrokken en een deel van de grote vleugelspijeren opgegeten. Ondertussen werd de meeuw steeds aangevallen door minimaal twee adulte Scholeksters en een adulte Kluut. Andere Kluten en Scholeksters stonden op een afstand toe te kijken. De meeuw weerde de aanvallen slechts zwakjes af met wat kopbewegingen en leek niet echt gestoord tijdens zijn bezigheden. De vogel at slechts een relatief klein deel op en vloog toen zonder aanwijsbare oorzaak weg richting duinen (noord).

De Grote Mantelmeeuw heeft een breed voedselspectrum. Het hoofdvoedsel bestaat uit vis, maar ook vogels worden gegeten (Cramp & Simmons 1983, Glutz & Bauer 1982). In het broedgebied worden jongen van in kolonie broedende vogels gepredeerd, zoals Papegaaiduikers *Fratercula arctica* en Noordse Pijlstormvogels *Puffinus puffinus*. Ook adulte vogels worden gegeten, veelal zieke of gewonde individuen (Cramp & Simmons 1983).

De lijst van gepredeerde vogelsoorten (20 inclusief kannibalisme, Cramp & Simmons 1983) bestaat vrijwel uitsluitend uit zeevogels. De Kluut is nog niet eerder vastgesteld als prooi. Recent werd een geval beschreven van een Kluut als prooi van een adulte Zilvermeeuw *L. argentatus* (Van der Lee 1986).

Navraag bij enkele wadvogelonderzoekers leverde nog een tweetal vogelsoorten op, die niet in Cramp & Simmons (1983) of Glutz von Blotzheim & Bauer (1982) worden genoemd: (1) In de nazomer van 1977 namen Piet Zegers en Leo Zwarts waar hoe een ogenschijnlijk gezonde Tureluur door een Grote Mantelmeeuw werd gepredeerd op het wad ter hoogte van Paesens (Fr). (2) In september 1978 zagen dezelfde waarnemers op het wad ten noorden van Ferwerd (Fr) hoe een Smient *Anas penelope* werd aangevallen door een Grote Mantelmeeuw. De uiteindelijke afloop was niet geheel zeker. Waarschijnlijk werd de Smient uiteindelijk gedood.

Summary *Adult Great Black-backed Gull Larus marinus seizes juvenile Avocet Recurvirostra avosetta.*

An adult Great Black-backed Gull seized and killed a foraging full grown juvenile Avocet within 30 seconds on the mudflat of the Waddenisland Vlieland. The bird was approached in low flight. A part of the pectoral muscles was eaten, despite severe attacks of an adult Avocet and two Oystercatchers *Haematopus ostralegus*. After 2-4

minutes the corpse was left, seemingly without a specific reason.

A small survey among bird-watchers revealed two more prey species, not mentioned before in literature: an adult Redshank *Tringa totanus* and an adult Wigeon *Anas penelope*, although the latter has only probably been killed.

Literatuur

- CRAMP S. & SIMMONS K. E. L. 1983. The birds of the Western Palearctic, Vol. 3. Oxford University Press, Oxford.
- VAN DER LEE H. F. 1986. Zilvermeeuw *Larus argentatus* grijpt Kluut *Recurvirostra avosetta* in de vlucht. *Limosa* 59: 191.
- GLUTZ VON BLOTZHEIM U. N. & BAUER K. M. 1982. Handbuch der Vögel Mitteleuropas Band 8/1. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.

D. Heg, Donderslaan 21, 9728 KN Groningen

Het is duidelijk dat zowel de Grote Mantelmeeuw als de Zilvermeeuw zich met enige regelmaat aan andere vogels vergrijpen. Dat het soortenspectrum daarbij zeer breed is, wordt in de bovenstaande korte bijdragen en een bijdrage in *Limosa* 62 (1) nog eens benadrukt. Hoewel vogels als prooi voor de meeuwen meestal niet van werkelijk belang zijn, kan door herhaalde predatie plaatselijk invloed worden uitgeoefend op vogelgezelschappen. Beschrijvingen van incidentele waarnemingen kunnen mogelijk een aanleiding vormen tot meer gericht onderzoek. Met de bovenstaande bijdragen willen wij de reeks voorlopig besluiten (*red.*).

Over het gezamenlijk jagen van Boomvalken *Falco subbuteo*

In de laatste week van augustus en de eerste twee weken van september 1990 werden nabij het Willemsduin op Schiermonnikoog regelmatig één of twee Boomvalken jgend waargenomen. In deze tijd van het jaar wemelen de vlier- en duindoornbosjes hier van de kleine zangvogels. Deze bosjes vormen de eerste opgaande begroeiing voor trekvogels die na een trektocht over zee vanuit het oosten en noordoosten aankomen. Ook op de kale zandplaat en op de kwelder ten oosten van het Willemsduin kunnen op goede trekdagen zangvogels worden aangetroffen.

Op de middag van 7 september 1990 zag ik een ♀ Smelleken *Falco columbarius* tijdens een snelle jachtvlucht laag over de kwelder een Gekraagde Roodstaart *Phoenicurus phoenicurus* uit de zee-kraalvegetatie opjagen. De Gekraagde Roodstaart schoot de lucht in, waarna een lange achtervolging begon. De vogel fladderde, gegrepen door de harde wind, in een grillige vlucht gestaag omhoog, in spiralen achtervolgd door het Smelleken. Wan-